

Kansallinen rokotusohjelma

- Kansallista rokotusohjelmaa varten hankittujen rokotteiden käyttö erilaisissa tilanteissa

Ylilääkäri Ulpu Elonsalo

2.6.2022

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Esityksen sisältö

- Kansallinen rokotusohjelma: lapset, nuoret ja aikuiset
- Rokotusten vastuutahot eri tilanteissa
 - Kansallisen rokotusohjelman rokotteiden käyttö tietyissä tilanteissa
 - Haastavia asioita, jotka huomioitava
 - Yhteistyötä, paikallista sopimista tarvitaan monissa tilanteissa

Kansallisen
rokotusohjelman
rokotuksia
toteutetaan valtion
hankkimilla
rokotteilla

Kansallinen rokotusohjelma - Lapset, nuoret ja aikuiset

Miksi kattava kansallinen rokotusohjelma?

- Kaikkiin tauteihin ei ole olemassa spesifistä lääkettä ja osaa taudeista voidaan torjua vain rokotuksin
- Tutkittuun tietoon perustuva, kattava rokotusohjelma on suunniteltu juuri Suomeen sopivaksi
- Sillä saadaan mittava terveyshyöty sekä yksilö että väestötasolla
- Olemme pystyneet suojelemaan ihmisiä, hävittämään tauteja ja vähentämään tautitaakkaa merkittävästi
- Osa taudeista palaisi nopeasti takaisin, osa vähän hitaammin, jos emme rokottaisi tai jos rokotuskattavuus laskisi
- Monet taudit ovat vaarallisimpia imeväisikäiselle ja pienimmille lapsille, joten rokotussarjan saaminen oikeassa aikataulussa on tärkeää
- Rakennetaan tärkeä perussuoja pitkälle tulevaisuuteen
- Leikki-iässä, kouluiässä ja aikuisena tehostetaan tärkeitä suojia

Rokotusohjelman rokotteet ovat maksuttomia saajalleen, mutta eivät ilmaisia yhteiskunnalle!

- Rokotusohjelma suojaa yksilöä, väestöä, vähentää terveydenhuollon kuormitusta
- Rokottaminen on erittäin kustannusvaikuttava ja rokotuksilla voidaan jopa säästää kustannuksia
- Keskitetyllä hankinnalla saadaan skaalaetua – suojelemme terveyttä ja tuotamme terveyshyötyä
- Rokotteet eivät kuitenkaan ole ilmaisia
- Rokotteet ovat valtion omaisuutta: hankinta ja jakelu rahoitetaan valtion budjetista
- Rokotteita voi käyttää vain kohderyhmiin kuuluville + tietyissä muissa tilanteissa
- On tärkeä, että rokotteita tilataan, jaellaan ja käytetään niin, että rokotehukka on mahdollisimman pieni
- Korostuu entisestään tulevaisuudessa kalliimpia rokotteita käyttöön
- Tämä vaatii yhteispeliä, sopimista ja huolellista suunnittelua rokotuksia toteuttavilla tahoilla ja rokotteiden jakelusta huolehtivilla tahoilla sekä THL:ssä ja THL:n rokotelähtämössä

Lasten ja nuorten rokotusohjelma

- Suomessa jokaisella lapsella on mahdollisuus saada rokotus **kolmeatoista** eri taudinaiheuttajaa/tautia vastaan
- Lisäksi määriteltyihin riskiryhmiin kuuluville tarjotaan lisäsuojaa tiettyjä sairauksia vastaan
- Rokotuksilla suojelemme yksilöitä ja koko väestöä tartuntataudeilta ja torjumme tauteihin liittyviä jälkitauteja, vammautumisia ja kuolemia
- Suomi on ratifioinut YK:n lastenoikeuksien julistuksen
 - Kaikille lapsille ja nuorille mahdollisuus rokotuksiin
 - Koskee myös maahanmuuttaja lapsia
 - Koskee myös turvapaikkaa tai tilapäistä suojelua hakevia alaikäisiä
 - Ei koske turisteja, tilapäisesti tai lyhytaikaisesti Suomessa oleskelevia

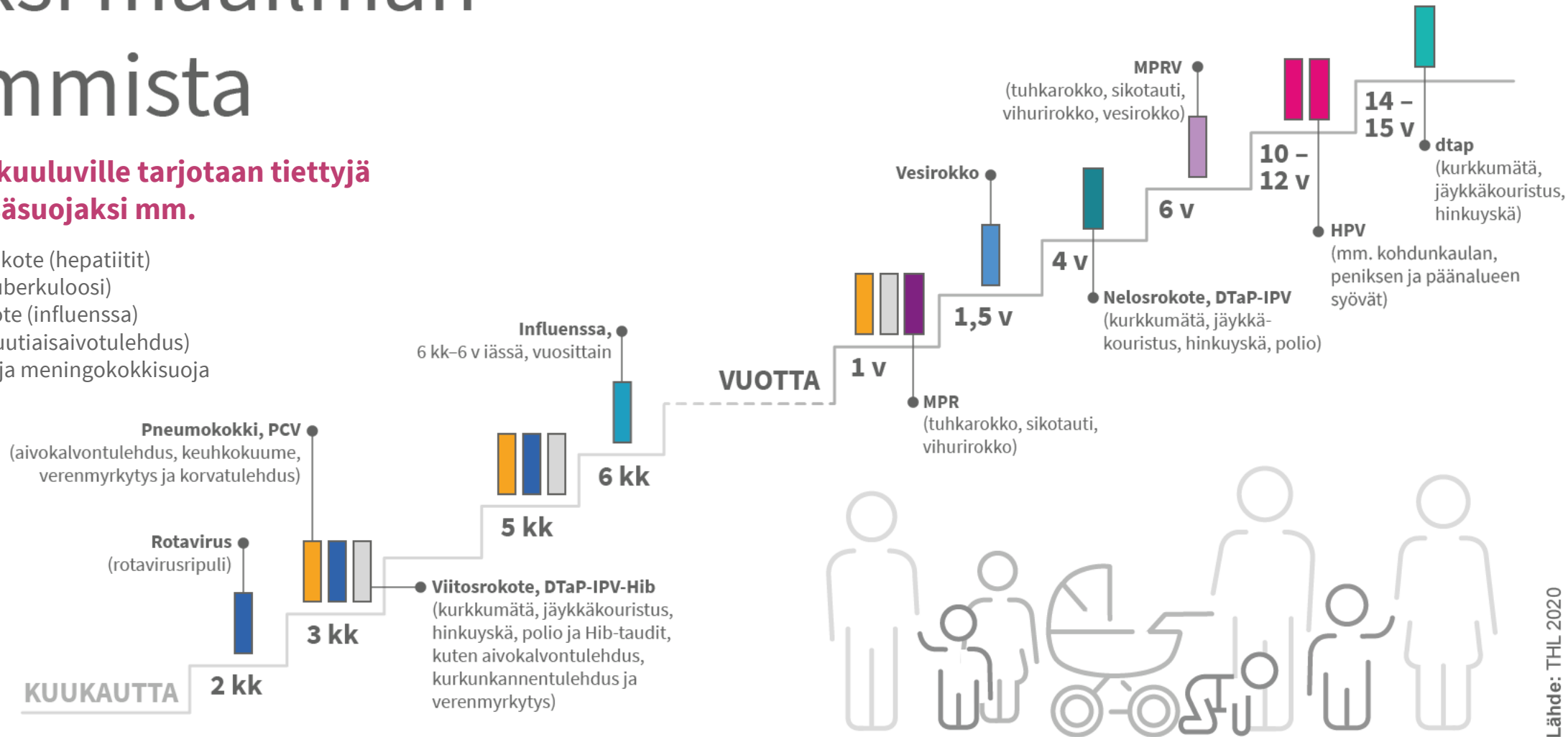

Lasten ja nuorten rokotusohjelma

on yksi maailman laajimmista

Riskiryhmiin kuuluville tarjotaan tiettyjä rokotuksia lisäsuojaksi mm.

- HBV- ja HAV-rokote (hepatiitit)
- BCG-rokote (tuberkuloosi)
- Influenssarokote (influenssa)
- TBE-rokote (puutiaisaivotulehdus)
- Pneumokokki ja meningokokkisuoja

Lasten ja nuorten rokotusohjelma on hyvin kattava

Taulukko 1. Neuvolaikäisten lasten perusrokotusohjelma

Ikä	Rokote	Tauti, jolta rokote suojaa
2 kk	Rotavirus	Kuumeinen oksennus-ripulitauti
3 kk	Pneumokokki	Aivokalvotulehdus, keuhkokuume, verenmyrkytys ja korvatulehdus
3 kk	Rotavirus	Kuumeinen oksennus-ripulitauti
3 kk	Viitosrokote eli DTaP-IPV-Hib	Kurkkumätä, jäykkäkouristus, hinkuyskä, polio ja Hib-taudit, kuten aivokalvotulehdus, kurkunkannentulehdus ja verenmyrkytys
5 kk	Pneumokokki	Aivokalvotulehdus, keuhkokuume, verenmyrkytys ja korvatulehdus
5 kk	Rotavirus	Kuumeinen oksennus-ripulitauti
5 kk	Viitosrokote eli DTaP-IPV-Hib	Kurkkumätä, jäykkäkouristus, hinkuyskä, polio ja Hib-taudit, kuten aivokalvotulehdus, kurkunkannentulehdus ja verenmyrkytys
12 kk	Pneumokokki	Aivokalvotulehdus, keuhkokuume, verenmyrkytys ja korvatulehdus
12 kk	Viitosrokote eli DTaP-IPV-Hib	Kurkkumätä, jäykkäkouristus, hinkuyskä, polio ja Hib-taudit, kuten aivokalvotulehdus, kurkunkannentulehdus ja verenmyrkytys
12 (-18) kk	MPR	Tuhkarokko, sikotauti, vihurirokko
6 kk–6 v	Influenssa	Influenssa (vuosittain)
18 kk	Vesirokko	Vesirokko
4 v	Nelosrokote eli DTaP-IPV	Kurkkumätä, jäykkäkouristus, hinkuyskä, polio
6 v	MPRV	Tuhkarokko, sikotauti, vihurirokko ja vesirokko

- Puutteellisen suojan täydentämistä varten on tehty erillinen ohjeistus
 - [Nopeutettu rokotusohjelma ja poikkeamat](#) -osiossa on ohjeet rokotussuojan täydentämiseen iän mukaan
- Perusrokotusohjelman rokotevalmisteina tällä hetkellä:
 - [Rotavirusrokote](#): Rotateq
 - [Viitosrokote](#): Pentavac
 - [Pneumokokki](#): Synflorix (PCV10)
 - [Influenssarokotteet](#): VaxigripTetra, FluzentzTetra
 - [MPR-rokote](#): M-M-RVAXPRO
 - [Vesirokko](#): Varivax
 - [MPR-Vesirokko- eli MPRV-rokote](#): ProQuad
 - [Nelosrokote](#): Tetravac

Kouluiässä saadaan ja tehostetaan tärkeitä suoja

- **Influenssarokote**
 - Vuosittain niille, joilla on sairauden tai hoidon vuoksi suurentunut riski sairastua vakavaan influenssaan
- **HPV- eli papilloomavirusrokote 10–12 v**
 - Antaa suoja useaa syöpää vastaan
 - Tällä hetkellä rokotusohjelmassa Cervarix-rokote
 - Tytöille 2013 lähtien, laajennus pojille syksystä 2020
- **dtap-rokote 14–15 v**
 - Tällä hetkellä diTeKiBooster- ja Triaxis-rokote
 - Tehostaa suoja kurkkumätää, jäykkäkouristusta ja hinkuyskää vastaan

Suoja erittäin tehokkaasti kohdunkaulan syövilä
Torjuu myös osan muista yllä mainituista syövilä

Aikuisten rokotusohjelma

25 v	Kurkkumätä, jäykkäkouristus, hinkuyskä	<u>dtap-tehoste</u>
45 v	Kurkkumätä, jäykkäkouristus	<u>dT-tehoste</u>
65 v	Kurkkumätä, jäykkäkouristus	<u>dT-tehoste</u> * 65 v täyttäneelle tehoste 10 v välein
65 v	Influenssa	<u>Influenssa</u> * 65 v täyttäneelle vuosittain

- Aikuisten suoja: perussuoja kunnossa, jos vähintään kolme jäykkäkouristus-, kurkkumätä- ja poliorokotusta
- On tärkeää, että aikuinen ja ikäihminenkin muistaa ottaa tarvittavat tehosteet
- Poliosuojaa ei normaalisti tarvitse tehostaa perussarjan saaneella aikuisella: [Poliorokote](#)
 - Poliotehoste on tarpeen [riskimaihin pidemmäksi aikaa lähteville tai niistä saapuville](#)
- Jokaisella aikuisella on syytä olla joko sairastettujen tautien tai kahden [MPR-rokote](#) annoksen antama suoja tuhkarokkoa, vihurirokkoa ja sikotautia vastaan

Riskiryhmiin kuuluville tarjottava lisäsuoja kansallisessa rokotusohjelmassa tällä hetkellä 1/2

- **Tuberkuloosi- eli BCG-rokote**

- vain määritettyihin riskiryhmiin kuuluville alle 7-vuotiaille
- Tällä hetkellä rokotusohjelmassa BCG Vaccine AJVaccines -rokote

- **Puutiaisaiivotulehdusrokote**

- TBE-rokote vain tietyillä määritetyillä riskialueilla asuville ja kesäasunnossa näillä alueilla asuville 3 vuotta täyttäneille
- Tällä hetkellä rokotusohjelmassa Encepur-rokote ja Encepur lapset -rokote

- **Pneumokokkrokotteet**

- Määritettyihin riskiryhmiin kuuluville alle 5 v lapsille tarjotaan PCV10 (konjugaattirokote) lisäksi laajennettua suojaa PPV-rokotteella (polysakkaridirokote)
- PCV13 (konjugaattirokote) kantasolusiirteen saaneille
- Tällä hetkellä rokotusohjelmassa Synflorix (PCV10) ja Prevenar 13 (PCV13) sekä Pneumovax (PPV23)

Riskiryhmiin kuuluville tarjottava lisäsuoja kansallisessa rokotusohjelmassa tällä hetkellä 2/2

- **Hepatiittirokotteet**

- HAV-, HBV- tai HAV-HBV-yhdistelmärokote niille, joilla elinolosuhteidensa vuoksi on lisääntynyt vaara saada hepatiitti A- tai hepatiitti B -tartunta
- Riskiryhmät kerrottu tarkemmin THL:n hepatiittirokoteita koskevassa osiossa
- Tällä hetkellä Havrix (HAV), Engerix tai HBVAXPRO (HBV) sekä Twinrix Adult ja Twinrix Pediatric (HAV-HBV)

- **Influenssarokotteet**

- Pistettävä influenssarokote vuosittain ≥ 7 v, joilla on suurentunut riski sairauden tai hoidon vuoksi sairastua vakavaan influenssaan
- Tällä hetkellä rokotusohjelmassa VaxigripTetra

- **Meningokokkirokotukset**

- Tällä hetkellä rokotusohjelmassa MenACWY (Nimenrix) ja Men-B-rokote (Bexero) tiettyihin erityisiin riskiryhmiin kuuluville

Kantasolusiirteen saaneet erityisenä riskiryhmänä

- Minkä tahansa ikäinen kantasolusiirteen saanut henkilö menettää aikaisemmin annetuilla rokotuksilla aikaan saadun suojan
- Suoja hiipuu asteittain
- Perusrokotussuoja joudutaan rakentamaan kokonaan uudestaan, tarkemmat ohjeet [Kantasolusiirron saaneiden rokottaminen](#)
- Rokotuksiin voi käyttää näitä kansallisen rokotusohjelman rokotteita
 - Viitosrokote, DTaP-IPV-Hib
 - Pneumokokkikonjugaattirokote, PCV13
 - Pneumokokkipolysakkaridirokote, PPV23
 - Influenssarokote
 - MPR-rokote
 - Vesirokkorokote
- HPV-rokotusta suositellaan 9-26 -vuotiaille
 - Rokote on apteekista hankittuna kallis
 - Hoitavan tahon, erikoissairaanhoidon pkl tai kunta/kuntayhtymän, olisi syytä kustantaa rokotukset, jotta ihmiset eri puolilla suomea olisivat tasa-arvoisessa asemassa rokotusten suhteen

Asiat, joiden kanssa pitää olla tarkka 1/2

- **Kansallisen rokotusohjelman rokotteita saa tilata ja käyttää vain niille määriteltyjen kohderyhmien rokottamiseen**
- **DTaP-IPV-Hib eli viitosrokote**
 - **3-, 5- ja 12 -kuukauden ikäisille**
 - **Alle 5-vuotiaalle**, jonka suojaa ollaan täydentämässä rokotusohjelman mukaiseksi
 - Kansallisessa ohjelmassa tällä hetkellä käytössä Pentavac-valmiste
 - Pentavac- tai Infanrix-polio-Hib- rokotevalmisteet ovat vaihdellen olleet rokotusohjelman rokotteina riippuen STM:n kilpailutuksesta ja hankintapäätöksestä
- **DTaP-IPV eli nelosrokote**
 - **4-vuotiaille tehosterokotteena**
 - **Alle 14-vuotiaalle**, jonka suojaa ollaan täydentämässä rokotusohjelman mukaiseksi
 - Huom! **Ei aikuisten rokotuksiin**
 - Kansallisessa ohjelmassa tällä hetkellä käytössä Tetravac-valmiste

Asiat, joiden kanssa pitää olla tarkka 2/2

- [dtap-rokote](#)

- **14-15-vuotiaiden** ja **25-vuotiaiden** tehosterokotukseen
- Hankitaan niin, että rokotetta riittää myös puolustusvoimia varten: annetaan varusmiespalveluksen aloittavalle, jos suoja ei ole kunnossa
- Hivenen käyttöä TT-lain pykälä 48: työharjoitteluun menevät opiskelijat
- Kansallisessa rokotusohjelmassa DiTeKI-booster vaihtumassa juuri Triaxis-valmisteseen

- [dT-rokote](#)

- **45-vuotiaana, 65-vuotiaana ja > 65-vuotiaalle tehosteeksi 10 vuoden välein**
 - Jos edellisestä annoksesta on yli 20 v aikaa, rokotus annetaan vaikka henkilö ei vielä olisi 45 tai 65 tai on jo ehtinyt täyttää 65-vuotta
- **≥ 14 vuotiaille** perusrokotussarjaan (kolme annosta) tai vajaaksi jääneen perussarjan täydentämiseen
- Silloin, kun tarvitaan yksittäinen tehosteannos esimerkiksi [tapaturmatilanteen vuoksi](#)
- Kansallisessa rokotusohjelmassa DiTeBooster-rokote

Asiat, joiden kanssa pitää olla tarkka

- Vesirokkorokote (Varivax) ja MPRV-rokote (ProQuad)
 - Ns. laskeva tarve ja nouseva tarve näissä rokotteissa on ollut vesirokkorokotusten implementoinnin aikana (catch up –vaihetta ad 2023)
 - MPRV-rokote vain tietyn ikäisille (6 v nla:ssa tai jos rokotus 6 v siirtynyt jostain syystä, niin sitten ekalla luokalla kouluterveydenhuollossa)
- Pneumokokkirokotteissa kansalliseen rokotusohjelmaan kuuluvat ja suositukset/ohjeistukset muiden ryhmien rokotuksista
- Riskiryhmien rokotukset mm.
 - Hepatiittirokotteet, meningokokkirokotteet
 - TBE-rokotteissa riskiryhmään kuulumisen liittyä maantieteelliseen alueeseen

Huomioitava, että kaikki suositellut rokotukset eivät kuulu kansalliseen rokotusohjelmaan

- Jollekin tietylle lääketieteelliselle riskiryhmälle voidaan suositella tiettyjä rokotuksia, osa näistä ei kuulu rokotusohjelmaan
 - Tällöin niiden voidaan katsoa kuuluvan hyvään hoitoon, jolloin hoitava taho maksaa rokotuksen
 - Tällaisia rokotuksia ovat esimerkiksi pernanpoistopotilaiden Hib-rokotukset ja osa pneumokokkrokotuksista
- Vesirokkorokote aikuiselle, joka ei ole sairastanut tautia
- TBE-rokotuksista osa on ohjelman ulkopuolista: [Rokotusohjelman ulkopuoliset TBE-rokotukset](#)
- Matkailuun liittyvä rokotustarve esim. Japanin aivokuume, keltakuume, meningokokkitaudit, lavantauti

Kansallista
rokotusohjelmaa
varten hankittuja
rokotteita eli
”ilmaisia” rokotteita
käytetään tietyissä
tilanteissa

Rokotusten vastuutahot eri tilanteissa – Kansallisen rokotusohjelman rokotteiden käyttö eri tilanteissa

Paikallinen sopiminen on tärkeää

- **Paikallista sopimista tarvitaan, koska**
 - kansallisen rokotusohjelman rokotusten järjestämisestä vastaa kunta/kuntayhtymä
 - kansallista rokotusohjelmaa varten hankittuja rokotteita saa tilata ja käyttää vain tietyin edellytyksin muihin rokotuksiin
- **Myös sairaala-apteekeilla ja lääkekeskuksilla on tärkeä rooli**
 - Mukana rokotustoiminnan suunnittelutilanteissa, lääkehoidon suunnitelman tekemisessä
 - Tilaamiseen ja jakeluun liittyvä ohjaus, suunnittelu, tiedonkulku
 - Laadunvalvontaan liittyvät asiat, toimintayksiköiden kylmäketjut, rokotejääkaapit yms.
 - Tarkistamiseen liittyvä resursointi ja kulut huomioitava myös sopimuksissa
 - ”Portinvartijana” rokotteiden käytössä
 - Hävikin minimoinnissa ja hävikkitiedon seurannassa, sen kokoajana ja raportoijana

Rokotukset, joissa päävastuu järjestämisessä ja toteuttamisessa on kunnilla/kuntayhtymillä

- **Kansallinen rokotusohjelma**

- Lasten ja aikuisten rokotukset sekä tiettyihin riskiryhmiin kuuluvien rokotukset
- Tartuntatautilaki (1227/20216) ja STM:n rokotusasetus (149/2017)
- [Rokotusohjelma lapsille ja aikuisille](#)
- [Nopeutettu rokotusohjelma ja poikkeamat](#)

Punaisella merkittyihin voidaan käyttää kansallisen rokotusohjelman rokotteita

- **Epidemian tai epidemiauhan torjuntatilanteet**

- Tartuntatautilaki (1227/20216) ja STM:n rokotusasetus (149/2017)

- **Muut yleiset rokotukset**

- Pandemiarokotukset
- sikainfluenssapandemia 2009-2010 ja Covid-19- eli koronapandemia 2021-
- Näistä määrätään Valtioneuvoston asetuksilla
 - esim. koronarokotukset VN:n asetus (1105/2020)

Uhkaavan epidemiatilanteen torjunta

- STM:n rokotusasetus (149/2017) pykälä 5
- Tietyissä tilanteissa kansallista rokotusohjelmaa varten hankittuja rokotteita voidaan käyttää myös epidemiantorjuntaan
 - Esim. tuhkarokko, polio, kurkkumätä, hepatiitti A, (meningokokki)
 - Esim. kansallisen rokotusohjelmaa varten hankittujen poliorokotteiden käytöstä esim. korkean polioriskin maista tulevien rokotuksiin (ml. kausityöntekijät / työperäinen maahanmuutto)
 - Ohjeita: [Poliorokote](#) ja [Poliorokotukset riskimaihin lähteville ja niistä saapuville](#)
- **THL antaa ohjeita torjuntaan liittyvistä rokotuksista**

**Näihin rokotuksiin voidaan
käyttää kansallisen
rokotusohjelman rokotteita**

Maahan muuttajia on monenlaisia –rokotuksia toteutetaan eri tahoilla

- Kansallisen rokotusohjelman mukaista rokotussuojaa tarjotaan
 - Turvapaikkaa tai tilapäistä suojelua hakeville alaikäisille ja raskaana oleville
 - Kiintiöpakolaisille
 - Turvapaikan eli pakoalaisaseman saaneille
 - Tilapäisen suojelun perusteella oleskeluluvan saaneille
 - Toissijaisen suojelun perusteella oleskeluluvan saaneille
 - Muulla perusteella oleskeluluvan saaneet
 - Adoptiolapsille
 - Muille pysyvästi Suomeen muuttaneille (asuinkunta Suomessa)
 - Ulkomaisille opiskelijoiden rokotukset tietyissä tilanteissa ja esim. tuhkarokon torjumiseksi MPR-rokotus (STM rokotusasetus pykälä 5)
- Ohjeita [Maahan muuttajien rokotusten toteuttamiseen](#)

**Näihin rokotuksiin
voidaan käyttää
kansallisen
rokotusohjelman
rokotteita**

Turvapaikanhakijoiden rokotuksia toteutetaan monen eri vastuutahon toimesta 1/2

- **Maahanmuuttoviranomainen (Migri) huolehtii turvapaikanhakijoiden terveydenhuollon järjestämisestä**
 - Osin toteutuu vastaanottokeskuksissa (VOK), osassa alueita yksityiset palveluntarjoajat ja osin sovittu kuntien/kuntayhtymän kanssa
- **Paikallinen yhteistyö ja asioista sopiminen on tärkeitä**
 - Yhteistyö ja tiedonkulku kunnan, alueen VOK:n ja sairaala-apteekin tai lääkekeskuksen välillä
 - Rokotusten järjestämiseen liittyvät asiat, rokotteiden hankintaan, tilaamiseen ja jakeluun liittyvät paikalliset kulut
 - Rokotehävikin minimoimiseksi sekä rokotteiden kulutuksen ja hävikin seuraamiseksi niissä tilanteissa, joissa on sovittu, että rokotuksiin käytetään kansallisen rokotusohjelman rokotteita
 - Sairaala-apteekeilla ja lääkekeskuksien on muuten vaikea toimia ja suunnitella toimintaansa
 - THL:n olisi myös pysyttävä kärryllä rokotteiden kulutuksesta
 - Huom! Esim. vo-keskuksissa annetuista rokotuksista tiedot eivät siirry kantaan eivätkä rokotusrekisteriin, koska henkilöillä ei tässä vaiheessa ole vielä hetua

Turvapaikanhakijoiden rokotuksia toteutetaan monen eri vastuutahon toimesta 2/2

- Aikuisille turvapaikan tai tilapäisen suoja-oikeuden hakemisvaiheessa annetaan ns. epidemian torjuntaan liittyen tiettyjä rokotuksia
 - Kun oleskelulupapäätös on tehty, aikuinen on verrannollinen kansalaisen asemaan ja he ovat oikeutettuja kansallisen rokotusohjelman mukaisiin rokotuksiin
- Alaikäiset ovat oikeutettuja kansallisen rokotusohjelman mukaiseen suojaan jo turvapaikkaa hakiessaan
 - Ensisijaisesti lasten rokotukset tulisi toteuttaa kunnallisessa perusterveydenhuollossa neuvola- ja kouluterveydenhuollon palveluissa
 - Alle 7 vuotiaiden BCG- eli tuberkuloosirokotukset on syytä keskittää erityisosaamisen vuoksi lastenpkl:lle ja synnytyssairaaloihin
- Ohjeita: [Turvapaikanhakijoiden rokotukset](#)

Diassa mainituissa tilanteissa voidaan käyttää kansallisen rokotusohjelman rokotteita

Rokotukset muissa poikkeustilanteissa

- STM:n uutinen [Kuntainfo: sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut Ukrainasta tulleille henkilöille](#)
- THL:n tuoreet ohjeet [Rokotukset Ukrainasta saapuneille](#)
 - Pyritään ohjaamaan hakemaan tilapäistä suojeluoikeutta, käsittelyajat nopeampia kuin turvapaikkaa hakevilla → nopeammin terveydenhuoltopalvelujen yms. suhteen samaan asemaan kuin kansalaiset
 - Aikuisten rokotuksissa ns. välttämätön suoja/epidemian torjunnan periaatteella voidaan käyttää kansallisen rokotusohjelman rokotteita ennen oleskeluluvan myöntämistä
 - Lapset kuuluvat kansallisen rokotusohjelman piiriin, heillekin ns. kiireisin suoja ensin
- Poliorokotukseen liittyviä ohjeita on päivitetty [Poliorokote eli IPV](#)

**Diassa mainituissa
tilanteissa voidaan käyttää
kansallisen
rokotusohjelman rokotteita**

Rokotukset, joissa päävastuu järjestämisessä ja toteuttamisessa työnantaja ja työterveys huolto

- Työnantaja on velvollinen suojaamaan työntekijää työhön liittyviltä biologisilta vaaroilta
 - Tartuntatautilaki 1227/20216), Työturvallisuuslaki 738/2002 ja VN:n asetus 933/2017
 - Työolosuhteet ml. työmatkat: suojatarpeen arviointi tehdään työterveyshuollossa, joka myös toteuttaa rokotuksia. Työnantaja saa Kela:lta korvausta näistä.
 - Myös oppisopimuskoulutuksen aikainen työsuoja (yleensä tällöin opiskelijalla on työsuhde)
- Tartuntatautiin vakaville seurauksille alttiiden suojaamisesta määrätään TT-lain pykälä 48
 - Tuhkarokko ja vesirokko sekä hinkuyskä (eli pertussis) ja influenssa suoja
- Toteuttajatahoja
 - Työterveyshuolto, jota kunta tai kuntayhtymä tuottaa
 - Yksityiset työterveyshuollon palveluntarjoajat
 - Suuret työnantajat ns. omana toimintana yhteistyössä työterveyshuollon kanssa mm. henkilöstön influenssarokotukset

Työelämän rokotuksissa on päällekkäisyyttä

- Työelämästä johtuva lisäsuojan tarve ns. rakennetaan kansallisen rokotusohjelman tarjoaman suojan ”päälle”
- Henkilöstön rokotuksissa on myös päällekkäisyyttä
- Kansallisessa rokotusohjelmassa tarjottava suoja ja työnantajan velvollisuus suojata henkilöstöä tai potilasturvallisuusnäkökulman edellyttämä suoja menevät usein päällekkäin
- Esim. influenssarokotukset:
 - Työnantaja velvollinen suojaamaan henkilöitä, jotka työtehtävissään voisivat altistua influenssalle
 - Maksuttoman influenssarokotuksen kansallisessa rokotusohjelmassa saavat kaikki ne, jotka osallistuvat potilaiden ja asiakkaiden välittömään hoitoon sosiaali- ja terveydenhuollossa
 - TT-lain pykälä 48: vuosittain päivitettyä influenssasuojaa edellytetään sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä, joissa hoidetaan influenssan vakaville seurauksille alttiutta

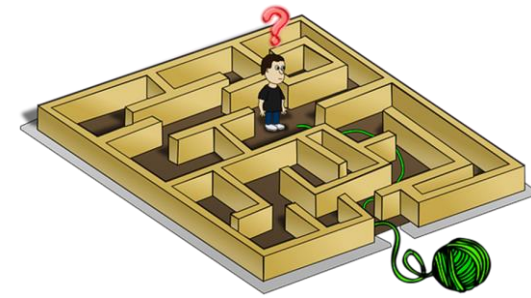
Työelämän rokotukset

- Lisätietoa THL:n sivuilla
 - [Työelämän rokotukset](#)
 - [Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön rokotukset](#)
- Ohjeita myös [Turvapaikan hakijoiden parissa toimivien rokotukset](#)

**Joissakin tilanteissa näissä
rokotuksissa voidaan
käyttää kansallisen
rokotusohjelman rokotteita**

Opiskelijoiden rokotukset

- Kunnan tai kuntayhtymän perusterveydenhuolto huolehtii opiskeluterveydenhuollon palveluista (OTH) lukio- ja ammattiopisto-opiskelijat
- Kelalla järjestämisvastuu korkeakouluopiskelijoiden OTH-palvelut
 - Toteuttajana YTHS ja osalla paikkakunnista YTHS käyttää yksityistä palveluntarjoajaa
 - Tilanne muuttunut, Laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta (695/2019)
 - Suuri määrä ammattikorkeakouluissa opiskelevia siirtyi kuntien vastuulta Kela/YTHS vastuulle
- **Kansallista rokotusohjelmaa toteutetaan osin myös opiskeluterveydenhuollossa**
- Opiskeluterveydenhuollon vastuulla Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (1326/2010) mukaan myös tutkintoon kuuluvan työharjoitteluolosuhteista johtuva, opiskelijan oman suojan vuoksi tarvittava suoja
- Tartuntatautilaki (1227/2016) pykälä 48 mukainen suoja: potilasturvallisuusnäkökulmasta tarvittava suoja
- Jos opiskelija on työsuhteessa, niin työnantajan vastuu tulee mukaan kuvioon
 - Opiskelija voi saada rokotuksia myös työterveyshuollossa esim. oppisopimuskoulutuksessa oleva

Opiskelijoiden rokotukset 1/2

- Työharjoittelun vuoksi opiskelijan tarvitsemia rokotuksia
 - Harjoittelijan omaan suojaan liittyvästä näkökulmasta tarvittava suoja esim. hepatiitti B-suoja tietyille opiskelijoille osana kansallista rokotusohjelmaa
 - Influenssarokotukset sosiaali- ja terveydenhuollossa potilaiden ja asiakkaiden välittömään hoitoon tai huoltoon osallistuville opiskelijoille
- TT-lain pykälä 48 mukainen suoja:
 - Rokotukset tulisi toteuttaa opiskeluterveydenhuollossa
 - Jälleen paikallisen sopimisen tarvetta etenkin korkeakouluopiskelijoiden rokotusten toteuttamisen osalta
 - Sairaala-apteekin ja lääkekeskuksen näkökulmasta katsottuna mm. rokotteiden jakeluun liittyvät asiat ja kulut, laadunvalvonta, rokotteiden käytön valvonta ja hävikin minimointi ja seuranta

Diassa mainituissa tilanteissa voidaan käyttää kansallisen rokotusohjelman rokotteita

Opiskelijoiden rokotukset 2/2

- Kansallisen rokotusohjelman rokotuksien toteuttamisessa ei ongelmia silloin, kun kunta on vastuussa opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä
 - Toisen asteen opiskelijat: lukio- ja ammattioppilaitokset
- Korkeakouluopiskelijoiden rokotusten järjestämisessä ja toteuttamisessa on haasteita
 - Mm. kansallisen rokotusohjelman rokotusten toteuttamisessa paikallisesti sovittavia asioita
 - Asioista on syytä sopia kunta-YTHS akselilla, niin että myös alueen sairaala-apteekki tai lääkekeskus on mukana keskusteluissa ja/tai vähintään tietoinen asioista
 - Sairaala-apteekeilla ja lääkekeskuksilla jälleen tässäkin tärkeä rooli
 - tiedon välitys , ohjeistus, portinvartijana toimiminen
 - jakelun suunnittelu, hävikkiseuranta yms.
 - On havaittu lainsäädännön täsmennystarve: kenen vastuulla rokotukset ovat kunta/oth ja kuka maksaa rokotteet erilaisissa tilanteissa
 - Tulevaisuudessa kuntien sijalla Hyvinvointialueet, mutta silloinkin vielä riittää paikallista sopimista, suunnittelua yms.

Puolustusvoimissa annettavat rokotukset

- TT-laki (1227/2016) ja STM rokotusasetus (149/2027)
- Jos suoja ei ole kunnossa, varusmiespalvelukseen tai naisten vapaaehtoiseen asepalvelukseen astuvalle tarjotaan rokotussuoja seuraavia tauteja vastaan:
 - kurkkumätä, jäykkäkouristus ja hinkuyskä (dtap-rokote)
 - tuhkarokko, sikotauti ja vihurirokko (MPR-rokote)
 - aivokalvontulehdus (meningokokki ACWY-rokote)
 - influenssa (influenssarokote).
- Lisäksi niille, jotka suorittavat palvelua puutiaisaiivotulehduksen riskialueilla, tarjotaan TBE-rokotukset
- Huom! Puolustusvoimat on työnantajana velvollinen huolehtimaan kantahenkilökunnan suojaamisesta. Henkilöstön rokotuksiin **ei saa** käyttää kansallisen rokotusohjelman rokotteita.

Näihin rokotuksiin käytetään kansallisen rokotusohjelman rokotteita

Yksittäisen ihmisen rokotussuoja muodostuu monen eri tahon toteutuksen summana

- Perussuoja keskeisiä tauteja vastaan saadaan useimmiten osana kansallista rokotusohjelmaa tai kun maahanmuuttajan rokotukset on täydennetty Suomen rokotusohjelman mukaiseksi
- Tehosteita annetaan tiettyjä tauteja vastaan läpi elämän
- Esim. työolosuhteiden (työmatkan mukaan lukien) vaatima lisäuoja rakennetaan tämän päälle, mutta ns. tarpeellinen suoja on osittain myös päällekkäin kansallisen rokotusohjelman kanssa
- Vapaa-ajan matkailuun liittyvä rokotussuoja
 - Rokotusohjelma kattaa osan matkailua varten tarvittavasta suojasta esim. MPR-taudit, jäykkäkouristus, kurkkumätä
 - Henkilö maksaa rokotusohjelmaan kuulumattoman suojan itse
 - Poikkeus esim. poliorokotus korkeanriskin maahan pidempiaikaisesti matkustettaessa tai sieltä palatessa: [Poliorokotukset riskimaihin lähteville ja niistä saapuville](#)

Rokotusten
suunnittelu ja
järjestäminen on
yhteistyötä

Kiitos!